

Efter kammerherreindens død blev slottet ikke længere beboet permanent.

I 1843 arvede Gottlob Rosenkrantz Liselund. I 1887 opførtes det "nye" slot som familiens bolig; det er i dag hotel. Siden 1938 har en selvejende institution under Kulturministeriet stået for driften af parken.

Europas natur og kulturhistorie på 6 ha

Liselund er følelsernes og sansernes park, skabt som en modpol til Barokkens have. I den romantiske, engelske have-stil skal oplevelsen skabe en stemning i sindet, forårsaget af det dramatiske eller det skønne. Den sublim oplevelse, der rummer såvel dramaet, som det pittoreske, det skønne og det åndfulde. Alt dette er tilstede i Liselund. Rousseau beskrev tilværelsen som en verden af øjeblikke, der opfattes gennem sanserne. "Jeg føler, derfor er jeg".

Fortryllelsen virker allerede, når man kører op ad alléen af hestekastanier. Småt og lukket, stille og drømmeagtigt er her. Fra lysningen ved indgangen fanger man glimt af parkens bygninger og pavilloner, forbundet af stier, skovsøer og udsigtspunkter. Man ledes gennem en serie af grønne rum med hver sin fortælling, som om man på sin tur skaber og gennemlever et natureventyr.

Snart åbner der sig også en anden og meget større verden. Man finder sjældne træer: ægte kastanier, morbær, valnøddetræer m.m., som ikke findes andre steder på Møn. Man støder på vandløb og småsøer, kløfter, kunstige vandfald og en række monumenter og bygninger, hentet fra oplysningstidens nyvundne viden om historie og fjerne lande: En ægyptisk pyramide. En græsk ruin. En dansk gravhøj. Schweizerhytten med gildestue. Det Norske hus med gæstebolig. Det kinesiske lysthus, hvor man drak sin eftermiddagste. Oprindelig hørte der til parken også et kapel, et badehus og Lises botaniske have, men disse monumenter styrtede i havet ved det skred i 1905.

Verdens eneste stråtekte slot

Liselund Lystslot - det såkaldte gamle slot er en lystvilla i ny - klassicistisk stil, med en t-formet grundplan, stråtag og mange vinduer og glasdøre ud mod haven, tegnet af Andreas Kirkerup. Et landligt og uprætentløst hus, og et for

Måneværelset i Det Norske Hus.

den tid usædvanligt åbent hus, der lukker naturen indenfor. Vægdekorationerne er meget specielle med "Trompe d'oeuil" effekter, som skaber illusion om udsigter over skovlandskaber. Mange spejle gentager dekorationerne - det frie natursyn og sjælens frihed har ingen grænser her.

Denne tryksag er "Svanemærket".

Svanemærket er garantien for, at tryksagen gennem hele sin cyklus - fra råvare over produktion til færdig tryksag - er et genbrugsprodukt, der overholder en række miljøkrav.

Bygningens indgang er en luftig haveasal med døre til "åbeværelset" og "spøgelsesværelset". Fløjddøren på bagvæggen fører ind til spisesalen, der åbner sig mod 3 verdenshjørner. På 1. sal er der 9 små soveværelser, alle forbundet med synlige eller skjulte døre.

Liselund var beregnet til kortere ophold og oprindeligt indrettet med få og enkle møbler af fransk og engelsk

inspiration. Nogle af de ældste bevarede møbler er tegnet af hofdekoratøren og arkitekten Joseph Christian Lillie (1760-1827). Som en af gæsterne skrev: "Værelserne er meget smagfuldt prydede, uden glimmer, men elegant luksus".

Hvad kan Liselund sige os i dag?

Liselund er besjælet af de tanker og idéer, som var baggrund for oplysningstiden.

Liselund er et eksempel på den kultiverede natur og med sin åbenlyse iscenesættelse er den typisk for den sene del af 1700 - tallet. Haveanlægget på Liselund giver også i dag det enkelte menneske mulighed for en natur- og kulturoplevelse, der er forbundet med fordybelse fjernt fra en ellers hektisk hverdag.

Kan et 200 år gammel haveanlæg være det bedste bud på et moderne natursyn? Brug dine sanser og bedøm det selv.

Liselund - den romantiske have på Møn er åben året rundt.

Muséet Liselund Gl. Slot

Åben: 01.05.-30.09.

Rundvisninger: 10.30, 11.00, 13.30 og 14.00

Mandag og Tirsdag lukket.

Tlf. (kl. 12.00-12.30) 0045 5581 2178

Litteraturliste:

Louis Bobé og Aksel Jensen: *Liselund; Udgivet af foreningen af 3 December 1892 - 1917*

Aage Roussel: *Liselund; Udgivet af Liselunds bestyrelse, 1954ff.*

Bente Scavenius: *Den Fortryllende Have; Forlaget Borgen, 1992*

Bente Scavenius: *Liselund, En Romantisk Have, 1994*

Lulu Salto Stephensen: *Danmarks Havekunst III, Arkitektens Forlag, 2000-2002*

MØN TURISTBUREAU

Storegade 2, DK-4780 Stege

Tel.: +45 55 86 04 00. Fax +45 55 81 48 46

e-mail: info@visitmoen.com

www.visitmoen.com

Liselund park og slot på Møn

*Lad renheden fra din krystal
altid kun gengive
naturens skønhed
og nydelsens billeder*

MØN TURISTBUREAU

Denne folder er fremstillet med tilskud fra EU
kommissionens InterReg IIIA program.

*L ad renheden fra din krystal
altid kun gengive
naturens skønhed
og nydelsens billeder*

Antoine de la Calmette

Louis Gurlitt. 1842. Statens Museum for kunst.

Morgengave til Lise

Liselund Park blev anlagt i slutningen af 1700-tallet og er et af Danmarks og Nordens fineste eksempler på den romantiske eller "engelske" havekunst. Et stemningsfuldt sted, der samler hele verden i tidens ånd.

Det nuværende Liselund blev i 1783 købt af ejeren af Marienborg på Vestmøen, kammerherre og amtmand Antoine de la Calmette (1752-1803). Han blev uddannet som kornet i livgarden og blev i 1772 udnævnt som ritmester.

I 1777 blev han gift med Anna Catherine Elisabeth Iselin, kaldt Lise (1759-1805). Alt tyder på et meget lykkeligt ægteskab, og Antoine viste hende i hele ægteskabet "en utrættelig elskers ridderlig sværmiske kultus". En fremmed diplomat karakteriserede hende som: "en kvinde, der præsenterer sig fuldkomment vel og som man uden modsigelse bør sætte i de smukke damers række".

Ægteparret var velbevandret i litteratur og kunst, og på deres dannelsesrejser i Europa blev de begejstret for Rousseaus naturfilosofi, som bl.a. fandt sit udtryk i de romantiske haveanlæg, som de besøgte. Det er her dele af inspirationen til Liselund blev hentet. Parken blev anlagt i årene omkring 1790, med Antoine selv som primus motor. Såvel parkanlægget som bygningerne er bearbejdet ned i mindste detalje med stor kærlighed til stedet og den person, som navngav parken: Liselund er en kærlighedsgave til fru Lise.

Portræt af Antoine og Lise de la Calmette - udført 1782 af Jens Juel (1745-1802)

Liselunds Guldbrud

Desværre døde både Antoine og Lise tidligt. Deres eneste søn kammerherre Charles de la Calmette (1781-1820) blev i 1810 gift med Martha Mackeprang (1788-1877). Kammerherren havde ingen heldig hånd i økonomi, og da ægteparret var barnløst, blev Liselund efter kammerherrens død solgt til Frederik Huitfeldt Levetzau.

Kammerherreinde de la Calmette blev boende som enke på Liselund Slot i 57 år. Det fortælles, at hun til sin dødsdag levede i den overbevisning, at hun stadig var ejer af stedet - og at den nye ejer lod hende blive i den tro. Martha havde en stor omgangskreds. Nogle af Guldalderens største kunstnere som Oehlenschläger, H.C. Andersen og Thorvaldsen var blandt gæsterne. Digteren Vilhelm Birkedal har hyldet hende således:

*Hun sidder saa stille:
en Guldbrud trods enkehaaar,
sin Ungdoms-Kærligheds minde
hun vogtede i halvhundred Aar.*

Med sin kærlighed til stedet var det, som om hun havde "indaandet naturens sjæl i sin sjæl; hun var "lundens klarreste billede". Hvid var hendes yndlingsfarve, alt måtte være hvidt omkring hende: Duerne, ænderne, hønsene, kalkunerne, selv påfuglene og den hvide rå, der fulgte hende som en hund. Ingen synlige minder fra ungdommens dage blev rørt eller flyttet. Det er Martha, der har æren for at parken i dag står, som den blev anlagt for 200 år siden.

PLAN

1. Adgang gennem allé af hestekastanier.
2. Parkeringsplads og toiletbygning.
3. Schweizerhytten, gartnerbolig. Gamle valnøddetræer foran huset og "ishus" i bakken bagved.
4. Åkandedammen, slottets spejl.
5. Slottet, regelmæssige omvisninger i sommerhalvåret.
6. "Køkkenparken" med en lille sø og lokum i form af en brændestabel.
7. "Skriversøen" med hasselbevoksede holme og Pyramideøen med "Pan" monument.
8. Lille vandløb, der forsyner søerne med gennemstrømmende vand og ender under klinten.
9. Højen i skoven, der blev sået og plantet i 1770'erne.
10. Den store sø med sin ø i bunden af den stråleformede lysning.
11. Gratiestenen med indskriften: "Elles attendant icy leur soeur". ("De venter her på deres søster", underforstået Lise).
12. Den dybe kløft med djævelbroen.
13. Klintekorset.
14. Sti der fører fra lysningen til stranden.
15. Det norske hus, bjælkehytten på parkens højeste punkt. Øst herfor endnu et forklædt lokum.
16. Den monumentale gruppe af ægte kastanier.
17. Det kinesiske lysthus.
18. "Det nye slot", opført i 1887, i dag hotel.

